

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΚΥΡΙΑΚΗ 18 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2015

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η σημασία της γλώσσας

Αν κάποιος αμφιβάλλει για τη **σημασία της γλώσσας** στη ζωή του, αρκεί να σκεφτεί για μια στιγμή πόσο απίστευτα περιορισμένος θα ήταν χωρίς τη γλώσσα. Οι **κοινωνικές αλληλεπιδράσεις** με φίλους και γνωστούς εξαρτώνται σε πολύ μεγάλο βαθμό από τη γλώσσα. Εξάλλου, οι άνθρωποι σήμερα γνωρίζουν πολύ περισσότερα πράγματα από τους ανθρώπους των προηγούμενων γενεών. Αυτό συμβαίνει γιατί η γλώσσα βοήθησε το μεγαλύτερο μέρος της γνώσης να περάσει από τη μια γενιά στην άλλη. Επομένως, το να γνωρίζει κανείς καλά τη γλώσσα είναι απολύτως απαραίτητο.

Τι είναι, όμως, η γλώσσα; Διατυπώθηκε ο ορισμός ότι η γλώσσα είναι «ένα συμβατικό σύστημα επικοινωνιακών ήχων και μερικές φορές (αν και όχι απαραίτητα) γραπτών συμβόλων». Σ' αυτόν τον ορισμό η κρίσιμη λέξη είναι το επίθετο «επικοινωνιακών», επειδή η **πρωταρχική λειτουργία της γλώσσας** είναι η επικοινωνία. Βέβαια, με τη γλώσσα επιτελούνται και άλλες λειτουργίες. Για παράδειγμα, οι άνθρωποι χρησιμοποιούμε τη γλώσσα για να σκεφτόμαστε, να καταγράφουμε πληροφορίες, να συνειδητοποιούμε και να εκφράζουμε συναισθήματα, να εκφράζουμε την ταυτότητά μας με μια ομάδα κ.λπ.

Αναμφίβολα, η γλώσσα είναι ένα εντυπωσιακό επίτευγμα των ανθρώπων. Υπάρχουν όμως άλλα είδη που κάνουν χρήση της γλώσσας; Ίσως κάποιος έδινε καταφατική απάντηση σκεπτόμενος για παράδειγμα τους παπαγάλους που λένε μερικές λέξεις. Ωστόσο, οι παπαγάλοι, ακόμα και αν προσπαθούν να επικοινωνήσουν, δεν χρησιμοποιούν γλώσσα με την πλήρη σημασία της έννοιας, επειδή δεν ακολουθούν κανόνες ούτε δείχνουν την ευελιξία στη χρήση της γλώσσας που δείχνουν οι άνθρωποι.

Στην καθημερινή μας ζωή οι περισσότεροι από εμάς κάνουμε εκτεταμένη χρήση τεσσάρων βασικών γλωσσικών δεξιοτήτων. Αυτές είναι οι ακόλουθες : ακούμε την ομιλία, διαβάζουμε, μιλάμε και γράφουμε. Είναι ίσως φυσικό να υποθέσουμε πως οι τέσσερις κεντρικές γλωσσικές δεξιότητες κάθε ανθρώπου μπορούν να είναι συνολικά ισχυρές ή αδύναμες. Αυτό το συμπέρασμα μπορεί συχνά, αλλά όχι πάντα, να είναι σωστό σε σχέση με την εκμάθηση της μητρικής γλώσσας. Όμως, ακόμη και στη μητρική τους γλώσσα, πολλοί άνθρωποι καλλιεργούν μία μόνο γλωσσική δεξιότητα, επειδή έχει ιδιαίτερη σχέση με τα **ενδιαφέροντά** τους ή τη σταδιοδρομία τους. Για παράδειγμα, οι συγγραφείς και οι επιμελητές κειμένων πρέπει να έχουν υψηλά αναπτυγμένες **δεξιότητες** γραφής, οι ηθοποιοί, οι πολιτικοί και δικηγόροι χρειάζονται αναπτυγμένες δεξιότητες στην ομιλία. Τέλος, οι διαφορές στις τέσσερις βασικές δεξιότητες είναι συνήθως πιο εμφανείς, όταν εστιάζουμε στην απόκτηση μιας δεύτερης γλώσσας.

M.W. Eysenck (2010), Βασικές αρχές γνωστικής ψυχολογίας, μτφ. Μ. Κουλεντιανού, Αθήνα, Gutenberg, σελ. 309-310 (Διασκευή)

ΘΕΜΑΤΑ

A1. Με ποια επιχειρήματα τεκμηριώνει ο συγγραφέας την άποψή του για τη σημασία της γλώσσας στη ζωή του ανθρώπου; (60-80 λέξεις)

Μονάδες 15

A2. α. Να επισημάνετε δύο από τις διαρθρωτικές λέξεις με τις οποίες επιτυγχάνεται η συνοχή στις περιόδους της πρώτης παραγράφου (Αν κάποιος ... απαραίτητο) του κειμένου.

Μονάδες 5

β. Να αιτιολογήσετε τη χρήση τους.

Μονάδες 5

B1. Να συντάξετε μια παράγραφο 60-80 λέξεων στην οποία να χρησιμοποιήσετε τις λέξεις/φράσεις με την έντονη γραφή με βάση τη σημασία τους στο κείμενο : σημασία της γλώσσας, κοινωνικές αλληλεπιδράσεις, λειτουργία της γλώσσας, ενδιαφέροντα, δεξιότητες.

Μονάδες 10

B2.α. Να επισημάνετε στο κείμενο δύο όρους του ειδικού λεξιλογίου. Να αιτιολογήσετε τη χρήση τους.

Μονάδες 8

β. Να επισημάνετε στο κείμενο δύο παραδείγματα μεταφορικής/συνυποδηλωτικής χρήσης της γλώσσας. Να αιτιολογήσετε τη χρήση τους.

Μονάδες 7

Γ. Σε άρθρο 350-400 λέξεων να εκθέσετε τις απόψεις σας για τη σημασία που έχει η καλή γνώση της μητρικής μας γλώσσας. Για την τεκμηρίωση των απόψεών σας να λάβετε υπόψη σας τις λειτουργίες και την αξία της γλώσσας στη νοητική ανάπτυξη του ανθρώπου, στις διαπροσωπικές του σχέσεις και στη διαμόρφωση των ιδιαίτερων πολιτιστικών γνωρισμάτων της εθνικής κοινότητας στην οποία ανήκει. Αναπτύξτε τις απόψεις σας σε ένα κείμενο που θα δημοσιευτεί στην ιστοσελίδα του σχολείου σας.

Μονάδες 50

**ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΚΑΡΑΚΟΛΙΟΣ ΗΡΑΚΛΗΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ**